Helsingin yliopiston Lääketieteellisen tiedekunnan lausunto Hallituksen esitykseen eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022 (HE 146/2021)

HUS-kuntayhtymä kiinnittää lausunnossaan huomioita seuraaviin teemoihin:

- sote-hyvinvointialueiden ja pelastuslaitosten organisoitumiseen kohdennettu määräraha

Tutkimuksen ja opetuksen resursointi sekä laaturekistereihin kohdennettu määräraha

HUSin perustoimintaan kuuluu myös lääke- ja hoitotieteellisen tutkimuksen edistäminen ja toteuttaminen eikä sen määrärahavarauksessa ole muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna. Kansallisella tasolla tarkasteltuna 25 milj. euron varaus on erittäin niukka. Myös erikoistumiseen liittyvässä määrärahavarauksessa (96 milj. euroa) ei ole muutosta vuoteen 2021 verrattuna. Kustannustason muutokset huomioiden tutkimuksen ja opetuksen määrärahat kaventuvat siis entisestään.

Tutkimuksen ja opetuksen kustannuksiin jaetaan valtion erillisenä korvauksena HUSissa vuosittain 25 miljoonaa euroa, joka kattaa tutkimuksen ja opetuksen kuluista 20%. Puuttuva osa tutkimusrahoituksesta on osittain katettu HUSin jäsenkuntien rahoituksella (17 milj. euroa vuonna 2021). Epäsuorien kulujen osuus tutkimuksen ja opetuksen kokonaisuudessa arvioidaan olevan merkittävä, noin 85 miljoonaa euroa vuosittain. Suuri osa kuluista seuraa koulutustoiminnasta syntyvästä työn tuottavuuden laskusta – sekä lääkärien että hoitohenkilöstön työ hidastuu ja tuottavuus laskee, kun suurelle osalle työstä joudutaan järjestämään erikoislääkärien ja muiden kokeneiden ammattihenkilöiden erityinen tuki. Yliopistosairaalafunktioon liittyvä hoidon porrasteisuus ja vaativien potilasryhmien kertyminen tuottaa erityisen pitkäkestoisen ja työlään tuottavuutta alentavan hoitohenkilöstön perehdytysrasitteen. Epäsuorien kulujen näkymättömyys on tähän asti vallinneen rahoitusjärjestelmän oloissa ollut mahdollista, mutta tilanne muuttuu soteuudistuksen myötä. Tähän asti hoidot on voitu hinnoitella todellisten kokonaiskulujen kautta ja piilokulut on siten kerätty kaikkien hoitojen hinnassa kunnilta. Ts. Uudenmaan kuntien todellinen kustannusrasite on 17 milj. euron lisäksi sisältänyt epäsuoran 85 milj. euron kustannuksen.

HUSin näkemyksen mukaan tutkimuksen ja opetuksen tosiasialliset kustannukset tulee huomioida erillisenä, kaikki kulut kattavana valtionosuuseränä, jotta yliopistosairaalan potilaskohtaiset kustannukset eivät näyttäydy hoidon sisältöön nähden liian korkeina ja siten kilpailukyvyttöminä. Yksinkertaisemman erikoissairaanhoidon potilashoidon vähittäinen tai mahdollisesti rajukin siirtyminen yksityisille palveluntuottajille hyvinvointialueiden toimesta johtaisi näiden näkymättömissä olevien tutkimuksen ja opetuksen kulujen vääristävän vaikutuksen lisääntymiseen edelleen aiheuttaen uhan paitsi tutkimus- ja opetustoiminnan laadulle ja laajuudelle, myös yliopistosairaaloiden vaativan erikoissairaanhoidon tuottamiskyvylle.

Valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2022 kansallisten laaturekistereiden määrärahaan esitetään 1,4 milj. euron vähennystä (kohta 33.03). HUS-kuntayhtymän näkemyksen mukaan laaturekisterien rahoitus tulee järjestää pitkäjänteisesti valtion budjetista, koska tiedolla johtaminen ei ole mahdollista ilman laaturekisterien tarjoamaa tietoa hoitojen vaikuttavuudesta. Määrärahan alentaminen on vastoin tätä näkemystä.

Helsingissä 12.10.2021

Risto Renkonen
Dekaani

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

LÄÄKETIETEELLINEN TIEDEKUNTA
MEDICINSKA FAKULTETEN
FACULTY OF MEDICINE

Kanslia, PL 63 (Haartmaninkatu 8), 00014 Helsingin yliopisto
Puhelin (09) 1911, www.med.helsinki.fi
Kansli, PB 63 (Haartmaninkatu 8), FI-00014 Helsingfors universitet
Telefon +358 9 1911, www.med.helsinki.fi/svenska
Faculty Office, P.O. Box 63 (Haartmaninkatu 8), FI-00014 University of Helsinki
Telephone +358 9 191i, www.med.helsinki.fi/english